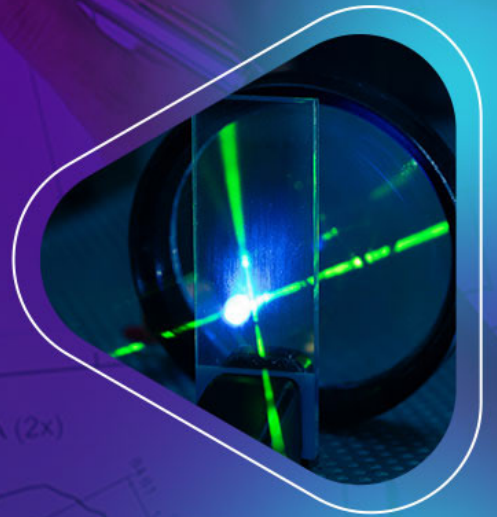

ממצאי סקר מיפוי צרכי כוח אדם והכשרות בתעשייה 2024

תמצית דברים

- בממוצע החודשיים ינואר-יוני 2024 כמות המשרות הפנויות בתעשייה עמדה על 12,597 משרות פנויות. מדובר בצמיחה מדאיגה ביחס לתקופה המקבילה אשתקד, אז עמד מספר זה על 12,480.
- בסקר השתתפו 209 תעשיינים אשר דיווחו במצטבר על מחסור של כ-2,371 עובדים, מתוכם 2,185 עובדים במשלחי יד כלליים, המשותפים לכלל התעשייה, ו-186 עובדים במשלחי יד ענפיים. 82% מהמחסור הוא בעובדים מקצועיים.
- בשנת 2024 שיעור המחסור בעובדים ביחס לסך המועסקים עמד על 6%. מדובר בשיעור גבוה יותר ביחס לשנת 2023, אז הנתון עמד על 4.5%.
- הצורך המשמעותי ביותר הוא במשלח יד מפעילי מכונות מכל סוג ובעובדי ייצור בלתי מקצועיים, בדומה לסקרי שנים קודמות.
- עיקר המחסור בעובדים נמצא במרחבים מרכז וצפון, בדומה לסקרים משנים קודמים.

השנה הוספנו לסקר שאלות חדשות בנושא תעסוקת עובדים פלסטינים וכן בנושא תעסוקת טכנאים והנדסאים בתעשייה:

- ערב המלחמה, 17% מהמעסיקים בתעשייה העסיקו עובדים פלסטינים. מהסקר עולה כי בקרב המעסיקים שהעסיקו פלסטינים, רוב (68%) המעסיקים העסיקו את העובדים הפלסטינים שלהם כעובדי ייצור בלתי מקצועיים.
- 73% מהנשאלים דיווחו שהם מעסיקים טכנאים ו/או הנדסאים. מתוכם, 46% דיווחו שהם מעסיקים גם טכנאים וגם הנדסאים. בקרב הנשאלים, 42% דיווחו כי הטכנאים מועסקים אצלם בעיקר בטיפול בתקלות. לעומת זאת, אצל ההנדסאים התמונה שונה - כמעט שלישי (30%) מהתעשיינים בוחרים להעסיק את ההנדסאים בהתאם לכישורים ויכולות אישיים ללא קשר להסמכה.

רקע

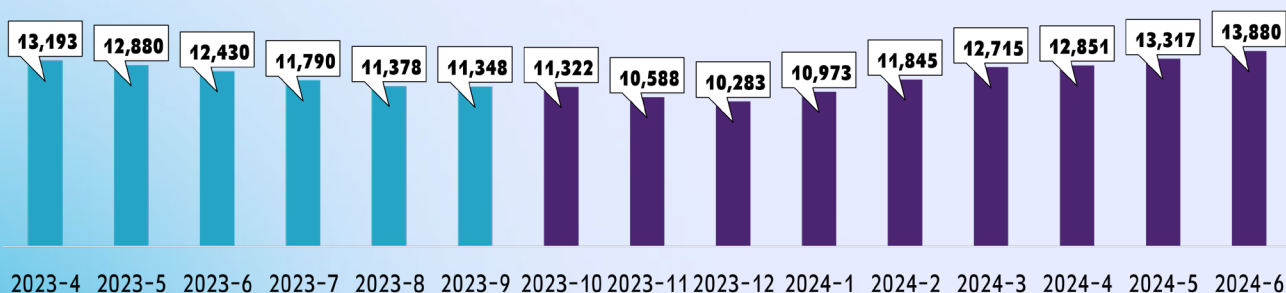

המחסור בכוח אדם בתעשייה הוא אחד האתגרים הגדולים ביותר עימם מתמודדת התעשייה הישראלית מזה שנים רבות. בסוף שנת 2022 זינק המחסור ועמד על כ-15 אלף משרות פנויות, זאת על רקע מגיפת הקורונה, כאשר לאור הסגרים ונוהל החל"ת עובדים נפלטו מענפי התעשייה וההייטק, בדומה לענפי המלונאות והמסעדנות.

במהלך 2023 מספר המשרות הפנויות בתעשייה הציג התייצבות וירידה מתונה אך עקבית. מגמה זו נבלמה עם פרוץ מלחמת "חרבות ברזל" ב-7 לאוקטובר. על רקע המלחמה, מספר המשרות הפנויות חזר לעלות, בשל שלל סיבות אשר גרמו להיעדרות עובדים מעבודה, ביניהן: גיוס המילואים הנרחב, פינוי האוכלוסייה בגבול הצפון ועוטף עזה, היעדר מערכת חינוך סדירה, חזרת עובדים זרים לארצם והסגר המונע כניסת עובדים פלסטינים.

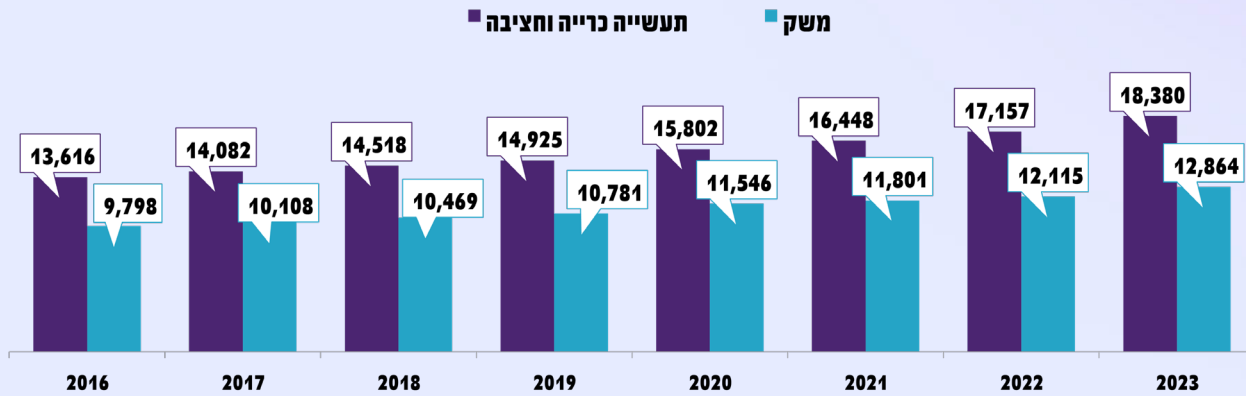
גרף 1

גידול במספר המשרות הפנויות עקב המלחמה משרות פנויות בתעשייה, כרייה וחציבה (B+C)

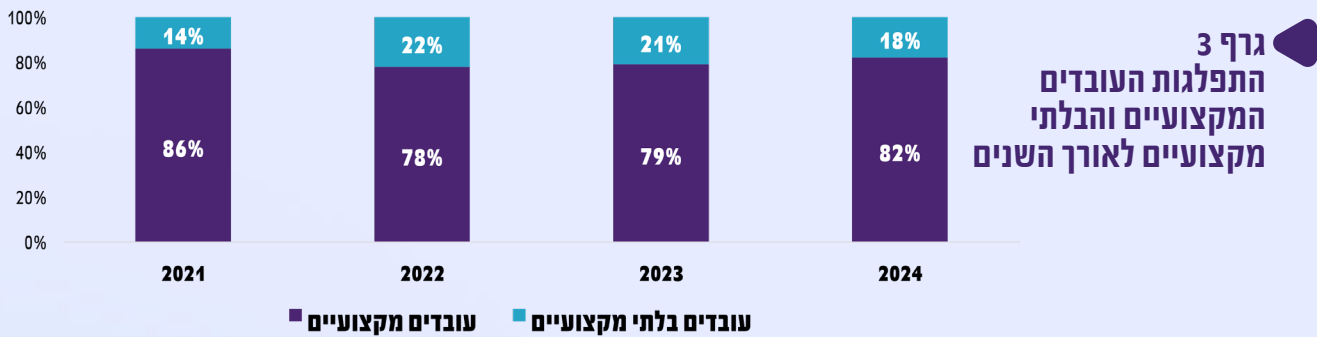

המחסור הכבד בכוח אדם בתעשייה הישראלית עומד ביחס הפוך לשכר הממוצע הגבוה יחסית. מנתוני הלמ"ס עולה כי השכר הממוצע בתעשייה עמד בשנת 2023 על 18,380 ₪ למשרת שכיר, זאת לעומת השכר הממוצע במשק שעמד על 12,864 ₪ באותה שנה. לפיכך, השכר הממוצע בתעשייה היה גבוה בכ-43% ביחס לממוצע המשקי, מצב הנשמר לאורך השנים האחרונות כפי שניתן לראות בגרף מטה.

גרף 2 השכר הממוצע למשרת שכיר ש"ח, 2014-2023

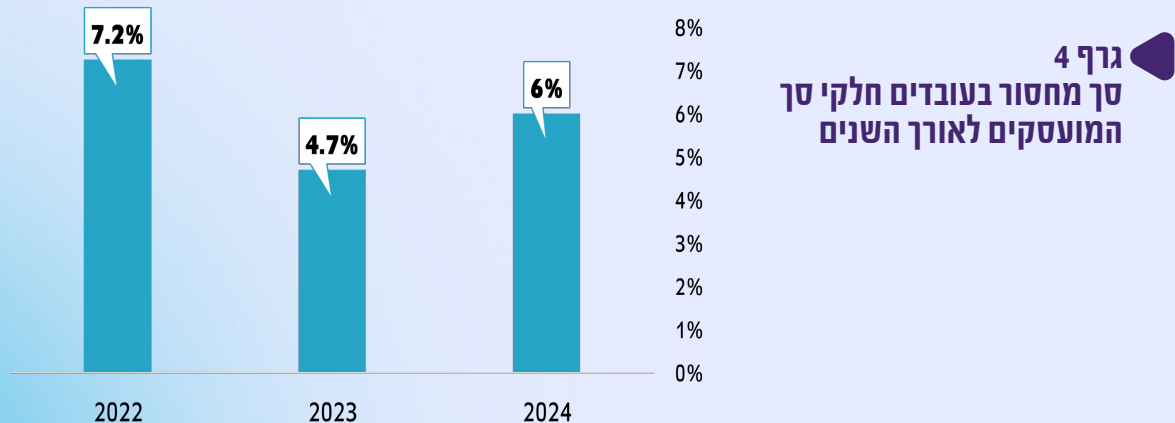

בדומה לשנים קודמות, המחסור בעובדים מקצועיים מהווה את רוב המחסור בתעשייה, כאשר השנה הנתון עומד על 82% עובדים מקצועיים ו-18% עובדים בלתי מקצועיים.

גרף 3 התפלגות העובדים המקצועיים והבלתי מקצועיים לאורך השנים

בשנת 2024 שיעור המחסור בעובדים ביחס לסך המועסקים עמד על 6%. מדובר בשיעור גבוה יותר ביחס לשנת 2023. ניתן לשייך את העלייה במחסור העובדים למלחמת "חרבות ברזל". אם זאת, יש לציין כי השיעור הגבוה ביותר בשנים האחרונות היה בשנת 2022 בה התעשייה צמחה והתרחבה.

גרף 4 סך מחסור בעובדים חלקי סך המועסקים לאורך השנים

לאור האמור, וכמדי שנה, **אגף כלכלה ואגף חינוך, הכשרה ותעסוקה בהתאחדות התעשיינים ביצעו סקר צרכי כוח אדם והכשרות בתעשייה לשנת 2024**. הסקר הופץ לחברי התאחדות התעשיינים במהלך החודשים יוני-יולי, כ-8 חודשים לאחר פרוץ מלחמת "חרבות ברזל", והשיבו עליו 209 חברות.

מהסקר עולה כי למרות התאוששות התעשייה הישראלית וחזרה לפעילות כמעט מלאה בזמן קצר יחסית מתחילת המלחמה, עדיין ניכרות השפעותיה על שוק התעסוקה ובתעשייה בפרט.

עובדים רבים גויסו למילואים ומתקשים לחזור למעגל התעסוקה. מדיניות פינוי האוכלוסיות מצפון ודרום הביאה לנדידת עובדים בתעשייה אשר בחלקם לא חזרו או שחזרו באופן לא מלא, ואילו אחרים עושים יום-יום נסיעות ארוכות ממקום מושבם הזמני למפעלים בצפון ובדרום, לרוב, יעשה הדבר על חשבונם של המעסיק.

בנוסף, כפי שניתן לראות מהסקר, אחוז לא מבוטל של תעשיינים העסיקו עובדים פלסטינים ערב המלחמה ועד היום נאלצים להתמודד עם המחסור בעובדים אלו, רובם בתפקידים בלתי מקצועיים וחלקם בתפקידים מקצועיים, שעברו תהליך הכשרה אצל המעסיק. למחסור בעובדים אלו טרם נמצא פתרון בדמות מדיניות ממשלתית מוסדרת.

הסקר מציג את מצב צורכי כוח האדם בתעשייה בדגש על המחסור בעובדים וזיהוי צורכי הכשרה ספציפיים על בסיס עיסוק, ענף ומיקום גיאוגרפי. השנה הוספנו לסקר פרק ייחודי בנושא טכנאים והנדסאים, כולל התייחסות להיבטי תעסוקה, הכשרה ושכר.

התאחדות התעשיינים חברה ב"מועצת הטכנאים וההנדסאים" אשר מטרתה לקדם את נושא ההשכלה הטכנולוגית בישראל וכן ההתאחדות לוקחת חלק פעיל בדיוני "הוועדה הלאומית לבחינות התאמת מגמות הלימוד לצרכי המשק", לפי החלטת ממשלה מס' 171 בנושא "תוכנית לחיזוק ההשכלה הטכנולוגית בישראל".

**עדיין ניכרות השפעות מלחמת
'חרבות ברזל' על שוק התעסוקה
והתעשייה בפרט**

פרק 1 - מחסור במשלחי יד בתעשייה

על הסקר השיבו 209 תעשיינים המעסיקים 35,548 עובדים במשק ודיווחו על מחסור מצטבר של כ-2,371 עובדים, מתוכם 2,185 עובדים במשלחי יד כלליים, המשותפים לכלל התעשייה, ו-186 עובדים במשלחי יד ענפיים. נתון זה תואם את נתוני הלמ"ס של מחסור כולל של כ-13 אלף עובדים בתעשייה. 87% מהמעסיקים שהשיבו על הסקר דיווחו על משרות פנויות.

השנה הוספנו מספר משלחי יד שלא נדגמו בסקרים קודמים של התאחדות התעשיינים אך שבו ועלו כצורך מהשטח, והם: מרכיבים, נהגי משא כבד ומנהלי קו ייצור. ניתן לראות כי המחסור במרכיבים הינו משמעותי וכולל בתוכו רשימה ארוכה של מיומנויות בהן: מוטוריקה עדינה, ידע מכאני, יכולות טכניות. בנוסף, משלחי היד מלגזנים ומחסנאים הועברו מרשימת משלחי היד הענפיים לרשימת משלחי היד הכלליים בשל הצורך הנרחב בהם בתעשייה.

המחסור במשלחי יד כלליים

עבור משלחי היד הכלליים, הנדרשים בכלל התעשייה, המחסור המשמעותי ביותר נרשם עבור מפעילי מכונות מכל סוג (22% מהמחסור), עובדי ייצור בלתי מקצועיים (18%), אנשי אחזקה (7%), מרכיבים (7%), ואנשי בקרה ואבטחת איכות (6%). המחסור במשלחי יד מקצועיים מהווה 82% מסך המחסור במקצועות הכלליים.

כאשר בוחנים את כלל המשרות הפנויות בתעשייה, בניכוי אנשי ייצור בלתי מקצועיים, נמצא כי **המחסור העיקרי הוא במפעילי מכונות מכל סוג (27%), אנשי אחזקה (9%) מרכיבים (8%), ואנשי בקרה ואבטחת איכות (7%), המהווים יחד כמחצית מהמחסור במשלחי היד הכלליים בתעשייה.** בהשוואה לנתוני הסקר של שנה שעברה (2023), ניכר כי משלחי היד החדשים שנוספו לסקר שינו את תמונת משלחי היד המובילים בביקוש, כדוגמת מרכיבים, מנהלי קו ייצור, מחסנאים ומלגזנים.

**משלחי יד חדשים בסקר
התאחדות התעשיינים:
מרכיבים, נהגי משא כבד
ומנהלי קו ייצור**

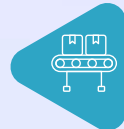
טבלה 1 - התפלגות המשרות הפנויות בתעשייה לפי משלח יד כלליים

המקצועות המבוקשים ביותר

שינוי בתמונת משלחי היד המובילים בביקוש בעקבות הוספת משלחי יד חדשים לסקר

3 המקצועות הנדרשים ביותר ב-2024 (בניכוי עובדי ייצור בלתי מקצועיים)

מפעילי מכונות 27%

אנשי אחזקה 9%

מרכיבים 8%

משלח יד	שיעור 2024-ב	שיעור 2023-ב
מפעילי מכונות מכל סוג	22%	20%
אנשי אחזקה כלליים ואחזקת מכונות	7%	8%
מרכיבים*	7%	
אנשי בקרה ואבטחת איכות	6%	5%
מנהלי קו ייצור*	4%	
מחסנאים 1	4%	
חשמלאים 2	4%	9%
מלגזנים*	3%	
אנשי מכירות ושיווק	3%	4%
הנדסאי מכונות/ מכטרוניקה	3%	4%
נהגי משא כבד*	3%	
הנדסאי מכשור / פיקוד ובקרה	2%	2%
אנשי אדמיניסטרציה, לוגיסטיקה וחשבות	2%	3%
מהנדסי מכונות	2%	3%
הנדסאי תעו"נ / תפ"י	2%	4%
הנדסאי חשמל	2%	4%
מהנדסי חומרים	1%	2%
מהנדסי חשמל	1%	1%
מהנדסי אלקטרוניקה / אלקטרואופטיקה	1%	1%
טכנאי מחשבים/ אנשי תקשורת (IT)	1%	1%
מפתחי תוכנה	1%	2%
מנהלי משאבי אנוש*	1%	
אנשי אבטחת מידע	1%	2%
מנתחי נתונים (Data analyst) / אנאליטיקאים	0.3%	1%
עובדי ייצור בלתי מקצועיים	18%	21%

* משלחי יד שלא הופיעו בסקרים קודמים של התאחדות התעשיינים, לכן אין להם נתון משנה קודמת.

המחסור במשלחי יד ענפיים

מתוך הסקר עולה כי המחסור במשלחי היד הענפיים, כלומר, ייחודיים לענף (או מספר ענפים מצומצם) תעשייתי, עומד על 186 משרות פנויות. מתוכם, משלחי היד הנדרשים בביקוש גבוה: אנשי עיבוד שבבי (CNC) - 2%; לבורנטים, הנדסאי כימיה ומהנדסי כימיה - 1% כל אחד; חרטים - 5.4%. שיעור המענה על יתר משלחי היד הענפיים בחלק זה של הסקר היה נמוך.

חרטים 5.4%

לבורנטים, הנדסאי כימיה ומהנדסי כימיה ביחד 25.3%

אנשי עיבוד שבבי (CNC) 21.5%

¹ מקצוע המחסנאים לא הופיע בטבלה של המקצועות הכלליים בשנה שעברה.
² בסקרים קודמים הנסקרים נשאלו לגבי חשמלאים מוסמכים וחשמלאים מעשיים. השנה הוחלט לאחד את המקצוע ל-"חשמלאים".

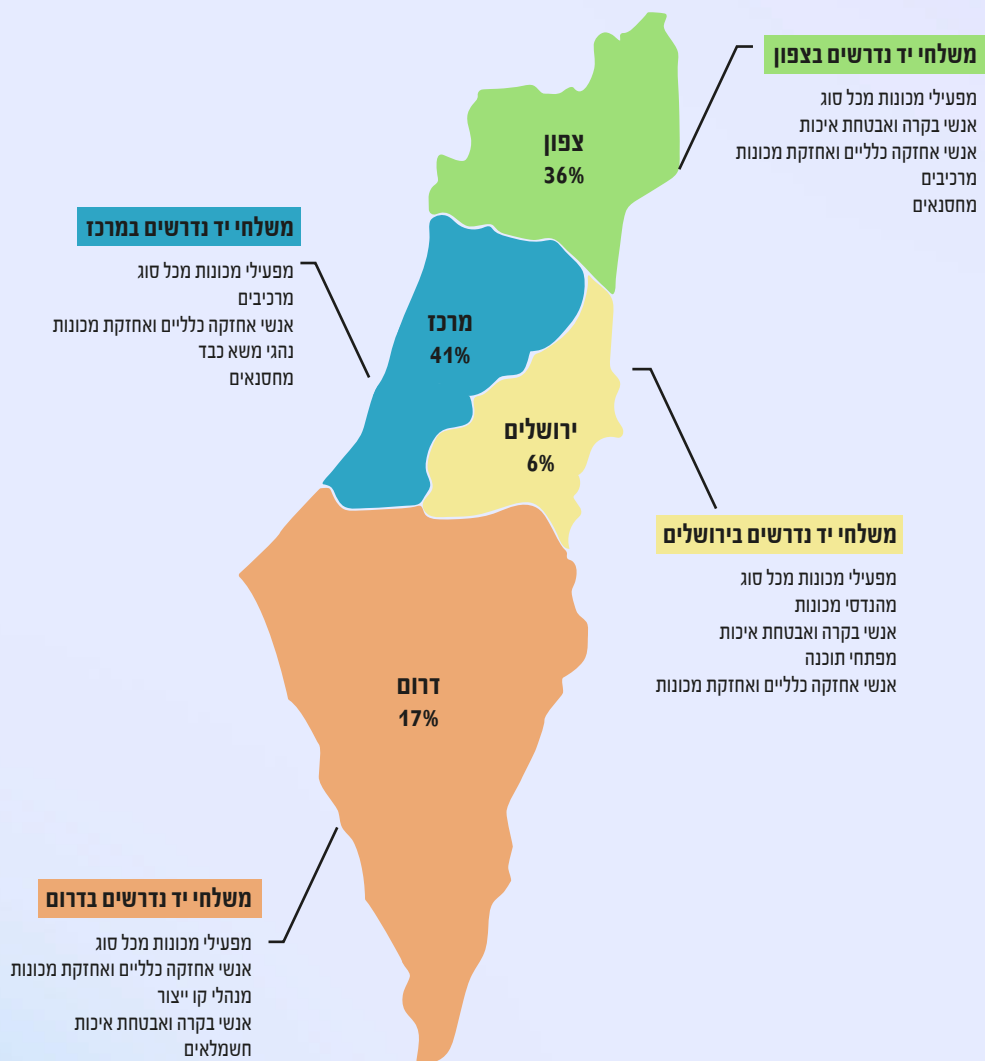
מחסור בעובדים מקצועיים כלליים בחלוקה לאזורים גיאוגרפיים

בבחינת המחסור בעובדים לפי אזורים גיאוגרפיים, נמצא כי בכל המרחבים המחסור הגדול ביותר הוא במפעילי מכונות מכל סוג. יחד עם זאת, נמצאה שונות בעוצמת המחסור בין המרחבים הגיאוגרפיים בשאר משלחי היד שנדגמו כפי שניתן לראות במפת עוצמת המחסור בכוח אדם בתעשייה:

גרף 5

מחסור בעובדים מקצועיים כלליים בחלוקה לאזורים גיאוגרפיים

עוצמת המחסור בכוח אדם בתעשייה לפי מרחבים גיאוגרפיים

בהשוואה לשנה שעברה, ניכרת עלייה בביקוש לעובדים במרכז לעומת ירידה במחסור בעובדים בצפון ובדרום. ממצא זה יכול להיות מוסבר ע"י נדידת עובדים למרכז בשל פינוי אוכלוסיות מאזורי עימות במהלך מלחמת "חרבות ברזל" ובהתאמה, צמצום וירידה בהיקפי הפעילות בחברות באזורי העימות.

ממצא מעניין נוסף הוא הביקוש הגבוה יחסית למהנדסי מכונות במרחב ירושלים, אשר הופיע במקום הראשון בביקוש גם השנה. עם זאת, על הסקר השיבו רק 9 חברות ממרחב ירושלים, אשר מאופיין באזורי תעשייה מענפי ההייטק ותעשייה עילית מעורבת.

להלן התפלגות המשרות הפנויות לפי משלחי יד כלליים ואזורים גיאוגרפיים:

טבלה 2 - התפלגות משרות פנויות לפי משלחי יד ואזורים גיאוגרפיים

מסלול יד	מרחב דרום	מרחב ירושלים	מרחב מרכז	מרחב צפון	סכום כולל
מפעילי מכונות מכל סוג	25%	7%	25%	43%	100%
אנשי אחזקה כלליים ואחזקת מכונות	23%	4%	44%	30%	100%
מרכיבים	7%	1%	63%	29%	100%
אנשי בקרה ואבטחת איכות	20%	6%	29%	45%	100%
מונהלי קו ייצור	35%	2%	36%	27%	100%
מחסנאים	13%	4%	47%	35%	100%
חשמלאים	18%	3%	47%	33%	100%
מלגזנים	19%	6%	44%	31%	100%
אנשי מכירות ושיווק	10%	6%	51%	33%	100%
הנדסאי מכונות/ מכטרוניקה	7%	7%	52%	34%	100%
מהנדסי מכונות	4%	19%	34%	43%	100%
הנדסאי תעו"נ / תפ"י	5%	5%	37%	53%	100%
הנדסאי חשמל	11%	0%	68%	21%	100%
מהנדסי חומרים	7%	7%	39%	46%	100%
מהנדסי חשמל	8%	8%	58%	25%	100%
עובדי ייצור בלתי מקצועיים	22%	4%	39%	36%	100%

כפי שניתן לראות בטבלה, קיימת שונות במשרות פנויות בין המרחבים והנתונים מדגישים את הפערים בהזדמנויות התעסוקה. למשל, כשני שלישי מהביקוש למרכיבים מצוי במרחב המרכז; כמחצית מהביקוש להנדסאי תעשייה וניהול מצוי במרחב צפון; כשני שלישי מהביקוש למנהלי משאבי אנוש מצוי במרחב צפון. יש לקחת בחשבון כי לחלק ניכר מהחברות יש מספר אתרי ייצור והם משויכים למרחב לפי מיקום המטה שלהם.

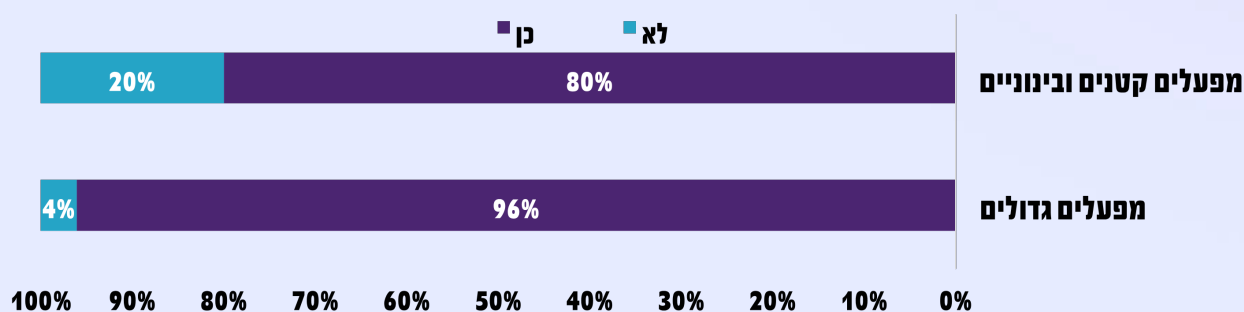
השפעת גודל החברה על המחסור בעובדים בתעשייה

תעשיינים גדולים (המעסיקים 100 עובדים ומעלה) דיווחו על מחסור של 1,396 עובדים, (המהווים כ-64% מהמחסור) לעומת תעשיינים קטנים-בינוניים (המעסיקים עד 99 עובדים) אשר דיווחו על מחסור של 732 עובדים (המהווים כ-33% מהמחסור)³.

מהסקר עולה כי כ-80% מהתעשיינים הקטנים-בינוניים השיבו כי נדרשים להם עובדים, ובקרב תעשיינים גדולים השיעור גבוה יותר ועומד על 96%.

גרף 6

התפלגות מענה לשאלה "האם קיימת בחברתך דרישה לכוח אדם?" לפי קבוצת גודל

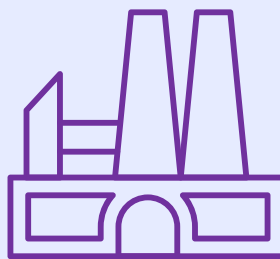

אולם, בבחינה מעמיקה של הנתונים, ניתן לראות כי חברות קטנות-בינוניות סובלות מהמחסור בעובדים באופן משמעותי יותר. זאת מאחר ובקרב כלל החברות הקטנות-בינוניות שיעור המשרות הפנויות ביחס למספר העובדים הכללי בהן עומד על כ-14% בעוד בקרב חברות גדולות שיעור זה עומד על כ-5% בלבד.

מי "סובל" יותר מהמחסור בעובדים?

חברות קטנות ובינוניות
(עד 99 עובדים)
14%

חברות גדולות
(100 עובדים ומעלה)
5%

³ בקרב 201 תעשיינים אשר השיבו על הסקר. על 8 תעשיינים אין מידע על מספר המועסקים בחברה.

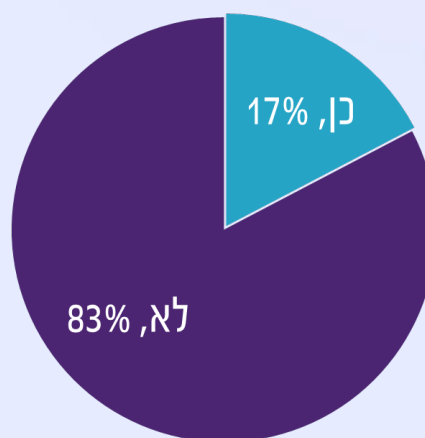
פרק 2 - המחסור בעובדים פלסטינים

עקב מלחמת "חרבות ברזל" שפרצה באוקטובר 2023, והגבלת כניסתם של עובדים פלסטינים לעבודה, צומצם באופן משמעותי מספר העובדים הפלסטינים בתעשייה הישראלית. מהסקר עולה שערב המלחמה, 17% מהמעסיקים העסיקו 867 עובדים פלסטינים, רובם במרחב מרכז, מתוכם 33% העסיקו מעל 10 עובדים פלסטינים. בין חברות אלה נדגמו 2 חברות אשר העסיקו 150 עובדים פלסטינים ומעלה (6% מסך המעסיקים שהעסיקו פלסטינים).

גרף 7

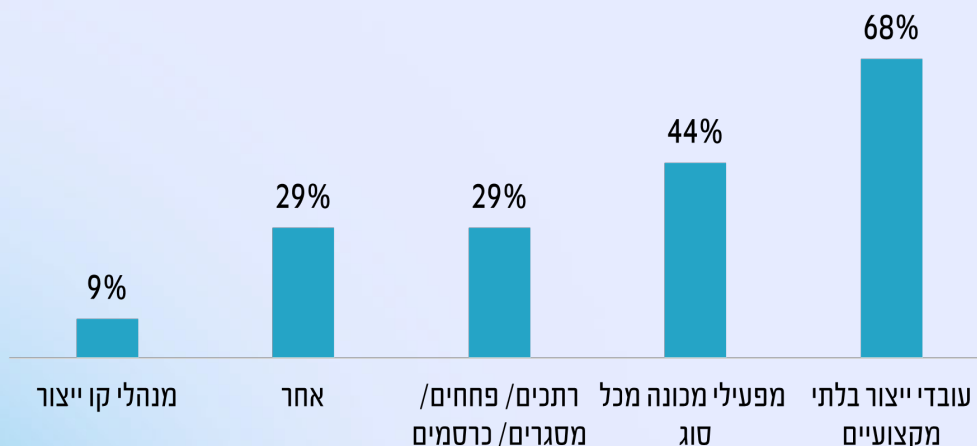
האם העסקת עובדים פלסטינים ערב המלחמה?

מהסקר עולה כי רוב המעסיקים שהעסיקו עובדים פלסטינים (68%), העסיקו אותם כעובדי ייצור בלתי מקצועיים. 44% מהמעסיקים ציינו כי העסיקו את העובדים הפלסטינים כמפעילי מכונות מכל סוג, 29% כרתכים/ פחחים/ מסגרים/ כרסמים, והשאר במקצועות הבנייה, מחסנאים, מתקינים ובמיון פסולת. 9% מהמעסיקים דיווחו שהעסיקו פלסטינים כמנהלי קו ייצור. ניתן ללמוד מממצאים אלה, כי עיקר העובדים הפלסטינים מועסקים בתעשייה במשרות בלתי מקצועיות, משלח יד אשר מדורג בביקוש לעובדים במקום השני בסקר זה⁴.

גרף 8

באילו מקצועות העסקת עובדים פלסטינים?

⁴יש לציין כי למעסיקים היתה אפשרות לבחור כמה אפשרויות של תשובות, כלומר בחירה מרובה. לכן שיעור המשיבים לא מסתכם ל-100%.

פרק 3 - הכשרה נדרשת לפי משלחי יד בענפי התעשייה

במסגרת הסקר נבחנו צרכי הכשרה מקצועית למשלחי היד השונים הנדרשים בתעשייה הישראלית. עבור משלחי היד הכלליים, 65% מהמעסיקים השיבו שההכשרה הנדרשת ביותר הינה הכשרת O.J.T (On the Job Training - הכשרה במקום העבודה), 20% הכשרה מקצועית (עד חצי שנת הכשרה עם גוף הכשרה), והיתר (15%) ענו שלא נדרשת הכשרה כלל. ממצאים אלה דומים לממצאי הסקרים של השנים הקודמות (2022-2023), כפי שמפורט בטבלה מטה.

טבלה 4 - התפלגות הדרישה להכשרות לפי שנת הסקר

2022	2023	2024	סוג הכשרה
63%	68%	65%	הכשרה במקום העבודה (O.J.T)
26%	20%	20%	הכשרה במרכז הכשרה (עד חצי שנת הכשרה)
11%	12%	15%	לא נדרשת הכשרה כלל

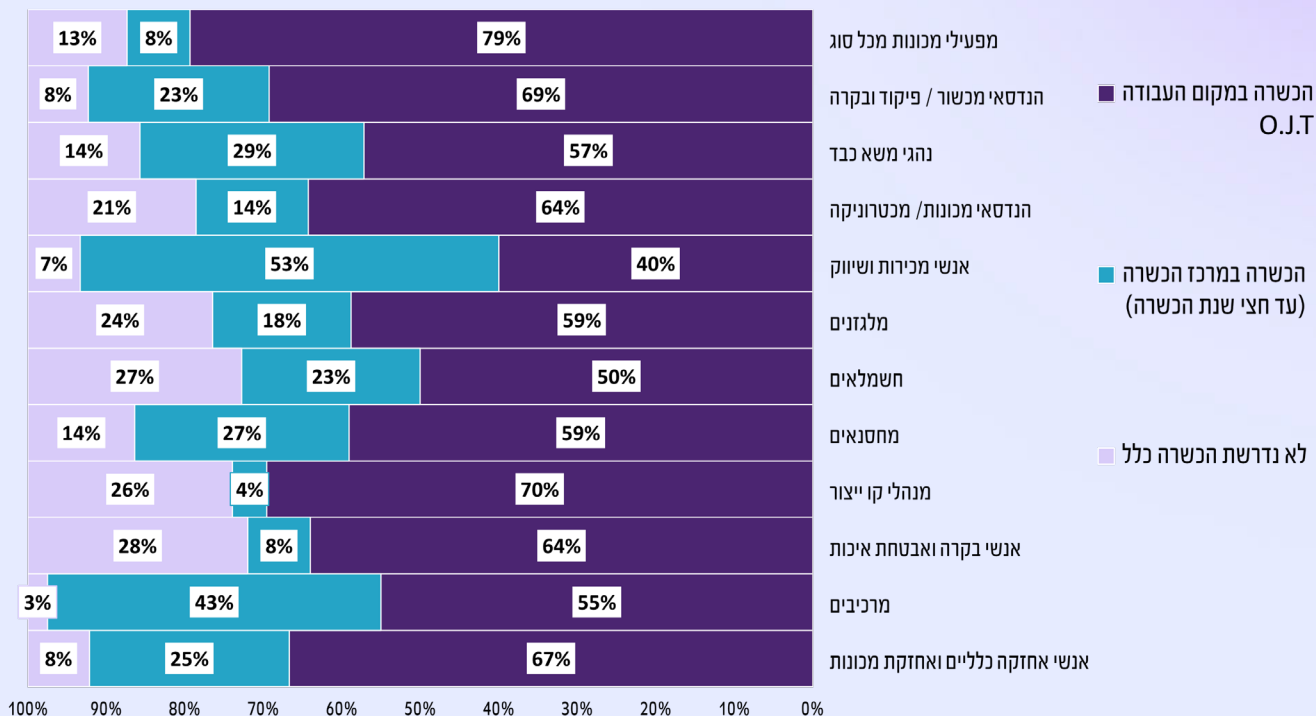

**85% מכלל העובדים במחסור,
נדרשים להכשרה כלשהי,
ההכשרה הנדרשת ביותר היא
O.J.T**

85% מכלל העובדים במחסור, נדרשים להכשרה כלשהי, כך עולה מדיווחי התעשיינים, כאשר ההכשרה הנדרשת ביותר מכלל רשימת משלחי היד אשר מופיעים בגרף היא O.J.T. נתון זה מצביע על כך שהתעשיינים מעדיפים להכשיר את העובדים בחברות ובמפעלים על המיכון הספציפי שלהם ולפי נהלי העבודה אצלם, ובכך ליעל את תהליך ההכשרה של העובדים תוך כדי קליטתם המיטבית במקום העבודה.

משלחי יד מרכיבים חורג באופן ההתפלגות שלו לגבי סוג ההכשרה הנדרשת ובניגוד לתפיסה כי משלחי יד זה אינו דורש רמת מקצועיות גבוהה, רק 3% מהמעסיקים הצביעו כי לא נדרשת הכשרה כלל, כלומר רוב המעסיקים מצביעים על הצורך בהכשרה משמעותית לביצוע התפקיד.

הכשרה נדרשת לפי משלחי יד מקצועיים כלליים נבחרים

בקרב המשיבים שנשאלו האם בשנה האחרונה השתתפו בתוכנית הכשרה מקצועית לעובדים חדשים, כ-10% בלבד נעזרו במשאבים חיצוניים (עמותה / גוף ממשלתי) על-מנת להוציא לפועל את ההכשרה.

במקרה של עובדים קיימים, כ-62% מהתעשיינים (שהם 104 מעסיקים) דיווחו כי עלה אצלם הצורך בשנה האחרונה לבצע הכשרה מקצועית, מתוכם 75% ביצעו את ההכשרה בפועל, ורק 25% מהמעסיקים נעזרו במשאבים חיצוניים (עמותה / גוף ממשלתי) על-מנת להוציא לפועל את ההכשרה.

פרק 4 - תעסוקת הנדסאים וטכנאים בתעשייה

השנה נוסף פרק בנושא תעסוקת טכנאים והנדסאים. לאור התכנסות מחודשת של "המועצה לטכנאים והנדסאים" והדיונים המתקיימים במסגרת "הוועדה לבחינות התאמת מגמות הלימוד לצרכי המשק" לפי החלטת ממשלה מס' 171 בנושא "תוכנית לחיזוק ההשכלה הטכנולוגית בישראל", בה התאחדות התעשיינים שותפה, נראה כי נושא זה עומד על סדר היום הלאומי.

מטרת הוועדה: "קידום מענה למחסור הקיים במשק הישראלי בכוח עבודה מיומן, לאור הצורך בחיזוקה וצמיחתה של מערכת ההשכלה הטכנולוגית, תוך שיפור מקצועיותה, רמתה הפדגוגית והנגשתה לאוכלוסיות שונות בחברה הישראלית". בנוסף לכך, **המהפכה התעשייתית הרביעית (Industry 4.0) והמעבר לייצור מתקדם הגביר את הצורך בעובדים בעלי כישורים, מיומנות פרקטיות וידע מקצועי-טכנולוגי לאורך שרשרת הייצור.** בהתאמה, גובר הצורך בעובדים בוגרי הכשרות טכנולוגיות של טכנאים ובעיקר הנדסאים.

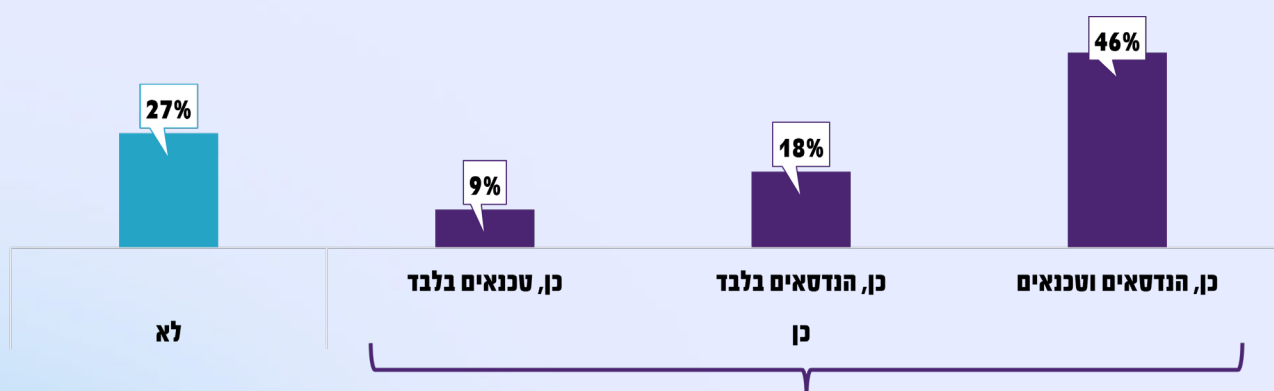
73% מהתעשיינים שהשיבו על השאלה האם הם מעסיקים כיום טכנאים ו/או הנדסאים השיבו "כן", מתוכם 46% דיווחו שהם מעסיקים גם טכנאים וגם הנדסאים. בבחינת המחסור במקצועות אלו בקרב המשייבים, עולה כי 9% מהמעסיקים להנדסאים (מכל הסוגים) ואחוז אחד בלבד זקוק לטכנאים.

73% מהתעשיינים שהשיבו על השאלה האם הם מעסיקים כיום טכנאים ו/או הנדסאים השיבו "כן", מתוכם 46% דיווחו שהם מעסיקים גם טכנאים וגם הנדסאים

גרף 10

האם חברתכם מעסיקה טכנאים והנדסאים?

התעשיינים נשאלו על התפקידים העיקריים בהם מועסקים טכנאים והנדסאים במפעלם. ככלל אנו רואים כי **המעסיקים דיווחו שהם מעסיקים טכנאים והנדסאים בהתאם לכישורים והיכולות האישיים שלהם** ללא קשר להסמכה (25% - 30% בהתאמה), כלומר בהיבט המקצועי הפרקטי, הכישורים והמיומנויות בביצוע העבודה הם הגורמים המשמעותיים ביותר למעסיקים בעת שהם מעסיקים טכנאי ו/או הנדסאי.

טבלה 5 - מענה לשאלה "על פי רוב, טכנאי/הנדסאי מוסמך יועסק אצלנו בחברה בתפקידי..."

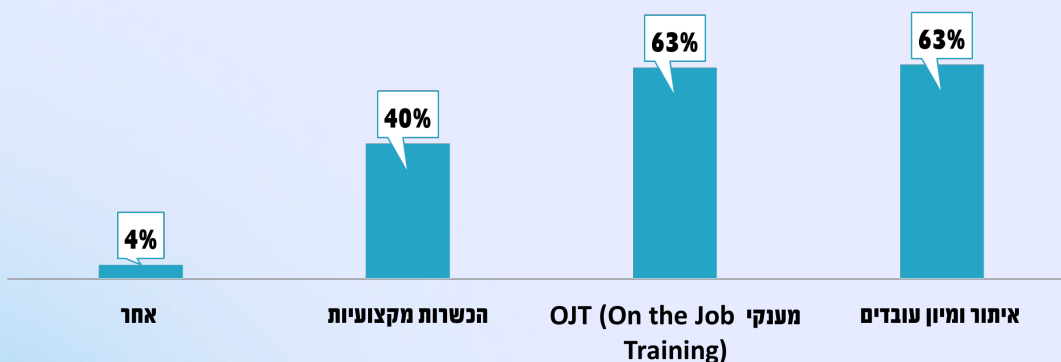
הנדסאי	טכנאי	
30%	25%	בהתאם לכישורים ויכולות אישיים ללא קשר להסמכה
17%	9%	בצוות בקרה ואוטומציה
19%	4%	בצוות תכנון המוצר
15%	42%	טיפול בתקלות
18%	20%	קו ייצור
100%	100%	סך הכל

לגבי משלח היד בו מועסקים הטכנאים וההנדסאים, 42% בקרב הנשאלים דיווחו כי הטכנאים אצלם מועסקים בעיקר בטיפול בתקלות ו-20% נוספים מעסיקים טכנאים בקו הייצור. אצל ההנדסאים התמונה שונה - 19% מהמעסיקים משלבים את ההנדסאים שלהם בצוות תכנון המוצר, 18% בקו הייצור, 17% בצוות בקרה ואוטומציה ו-15% בטיפול בתקלות. כלומר, אנו רואים התפלגות כמעט שווה בתפקידים שנדגמו בעבור הנדסאים. חשוב להדגיש שלא נבחן התפקיד במחלקה וייתכן כי ההנדסאי עובד כראש צוות, מנהל קו ייצור, מפקח ראשי וכו'. יש להדגיש כי ההתפלגות בקרב התפקידים של ההנדסאים מעידה על רמת כישורים ומיומנויות גבוהה המאפשרת את שיבוצם במגוון רחב של תפקידים בחברות.

כמו-כן, בסקר שאלנו "האם לתעודת הנדסאי יש חשיבות בקביעת שכר המועמד בעת קליטתו לעבודה?". 31% מהמעסיקים אמרו שיש חשיבות לתעודה בקביעת השכר ו-43% השיבו כי אין בהכרח קשר בין הדברים. בשאלה "איזה סיוע היית מעוניין/ת לקבל עבור העסקת הנדסאים?", רוב המעסיקים (63%) השיבו כי היו מעוניינים לקבל סיוע באיתור ומיון עובדים ומענקי O.J.T. בנוסף, 40% השיבו כי הם היו מעוניינים לקבל הכשרות מקצועיות עבור העסקת הנדסאים.

גרף 11

איזה סיוע היית מעוניין/ת לקבל עבור העסקת הנדסאים?

במסגרת מעורבות התאחדות התעשייתיים בוועדות השונות לקידום מקצועות הטכנאים וההנדסאים, עלה נושא הצורך והחשיבות בתוכנית התמחות, אשר תכלול חיבור ופרקטיקה משמעותיים וכן מהלכים לחיזוק ההסמכה המקצועית בתעשייה, זאת כחלק מובנה של תוכנית הלימודים להנדסאים.

פרק 5 - דגשים ותובנות - אגף חינוך, הכשרה ותעסוקה

התאחדות התעשיינים, באמצעות אגף חינוך, הכשרה ותעסוקה, פועלת בזירות שונות לקידום מדיניות של שיתוף מעסיקים בתוכניות לאומיות להכשרה ותעסוקה של עובדים בתעשייה הישראלית. כמו כן, בסיוע של שותפים לדרך, אנו משקיעים משאבים רבים בקידום, הלכה למעשה, של תוכניות לתעסוקה והכשרת עובדים בתעשייה.

כפי שעולה מהסקר, גם השנה **המחסור המשמעותי בעובדים ניכר בכל ענפי התעשייה ובכל המרחבים הגיאוגרפיים**, ועיקר הצורך הוא בעובדים מקצועיים. לצערנו, על אף המחסור הגבוה בעובדים והצורך הגובר בהכשרות מקצועיות, בעיקר, פנים-מפעליות, יש מעט מאוד תוכניות הכשרה ממשלתיות בשיתוף מעסיקים, ועוד פחות מכך לעובדים קיימים. מעבר לכך, גם **התוכניות הקיימות לא מתייחסות להיבטי הכשרות בחירום כדי לעודד מעסיקים להיערך למלחמה נרחבת לאורך זמן**, לאור המצב הקיים והן אינן נגישות מספיק למעסיקים קטנים ובינוניים.

תחום נוסף בו אנו רואים חשיבות רבה הינו חיזוק החוסן התעסוקתי לאור התארכות המלחמה. **בסקר "חוסן תעסוקתי בתעשייה"** שערכה התאחדות התעשיינים, בקרב 57 מעסיקים בתחילת חודש יוני 2024, נמצא כי רוב המעסיקים (86%) מזהים ירידה ביעילות בעבודה מתחילת המלחמה, וכן כמחצית (46%) דיווחו כי מרגישים שינוי לרעה במוטיבציית העובדים. לאור נתונים אלו, התאחדות התעשיינים חברה לעמותת "בעצמי" על-מנת לקדם תוכנית משותפת במסגרת מודל "מגן לתעסוקה" שפותח ע"י "בעצמי".

רוב המעסיקים מזהים ירידה ביעילות בעבודה מתחילת המלחמה ומחצית מדווחים על שינוי לרעה במוטיבציית העובדים

אנו מזמינים אתכם, תעשיינים, משרדי ממשלה, עמותות, ארגוני פילנתרופיה ועוד, לחבור לפעילות התאחדות התעשיינים בתחומי הכשרות מקצועיות, תעסוקת עובדים וקידום חינוך מקצועי-טכנולוגי, לטובת חיזוק התעשייה והמשק כולו

משתני רקע - מדגם המשיבים לסקר

טבלה 6 - התפלגות המדגם לפי מרחב גיאוגרפי

מרחב גיאוגרפי	מספר התעשיינים שהשיבו על הסקר	התפלגות
מרחב צפון	83	40%
מרחב מרכז	74	35%
מרחב דרום	43	21%
מרחב ירושלים	9	4%
סה"כ	209	100%

טבלה 7 - התפלגות המדגם לפי ענפים

ענף כלכלי	מספר התעשיינים שהשיבו על הסקר	התפלגות
ענפי המתכת והחשמל; המכונות והציוד למכונות	74	35%
ענפי הבינוי, התשתיות והזכוכית; הגומי והפלסטיק; הריהוט והעץ; האריזה, הנייר והדפוס	56	27%
ענפי החומרה והאלקטרוניקה, תשתיות ה-IT והתקשורת; התוכנה, מערכות המידע; אבטחת המידע והסייבר	24	11%
ענף המזון והמשקאות	19	9%
ענפי הכימיה; פרמצבטיקה; פתרונות הסביבה והאנרגיה הירוקה	27	13%
ענף הטקסטיל, חומרי הגלם לטקסטיל ואופנה	9	4%
סה"כ	209	100%

טבלה 8 - התפלגות המדגם לפי גודל חברה

גודל חברה, לפי מספר מועסקים	מספר התעשיינים שהשיבו על הסקר	התפלגות
קטנות-בינוניות (עד 99 איש)	121	58%
גדולות (מעל 99 איש)	80	38%
אין מידע	8	4%
סה"כ	209	100%